

Ik spreek hierbij de hoop uit dat deze eerste bijdrage door meerdere mogen gevolgd worden.

Zooals gebruikelijk is, voeg ik hierbij de diagnosen der nieuwe indigenen en der nieuwe vormen, welke ik in systematische volgorde zal behandelen.

Glaucium corniculatum Curt. var. *phoeniceum* onderscheidt zich door oranje bloemen, meestal van onderen met purperen vlek (*G. phoeniceum* M. B.)

Bij het onderzoek der *Glaucium*-soorten stuit men bij Boissier op de onjuistheid: »siliquis brevissime pedunculatis." Dit moet wel een vergissing zijn daar alle exemplaren zelfs vrij lange vruchstelen bezitten, tenzij met pedunculus een carpophoor bedoeld werd.

Geranium nodosum L. Bloemstelen 2 tot eenbloemig, steeltjes kort, zeer ongelijk, bij den bloei recht opstaand. Schutblaadjes lang aangespitst. Kelkbladen langwerpig, voorzien van een vooruitspringende en behaarde draadvormige punt. Bloembladen aan de basis evenwijdig, slechts aan den top uitgespreid, tweemaal grooter dan de kelk; wigvormig, sterk uitgerand, beneden aan den nagel gewimperd. Helmdraden aan het onderste derde deel gewimperd; helmhokjes ovaal. Kluisvruchtjes geelachtig, bovenaan met een dwarsplooi voorzien, behaard, aan de onderzijde bij de voegvlakte gebaard, bij rijpheid van den naald loslatend. Zaden eivormig-langwerpig, fijn putdalig. Bladen helder groen, van onder lichter en met sterk vooruitspringende nerven, aan het boveinde van

den stengel sterk in grootte afnemend; de bovenste bladen overstaand, met ver afstaande paren, bijna zittend; sommige met 5, andere met 3 lancetvormige aangespitste getande lobben; steunblaadjes vliezig, aangespitst. Wortelstok verlengd, horizontaal, bruin, afgebeten; stengel opgericht, aan de knoopen gezwellen; onvertakt of vorkswijs vertakt. Plant 2—5 d.M. hoog, fijn behaard; bloemen paars, geaderd. Plant van Zuid Europa, nu en dan ofschoon zelden gekweekt.

Trifolium Alexandrinum L.

In de reeks der klavers behoort deze tot de eenjarige, wier kelk 10 nerven vertoont en bij vruchtrijpte gesloten wordt door een harigen ring; de bovenste bladen zijn overstaand, terwijl de hoofdjes gesteeld zijn of door de bovenste bladen als door een omwindsel omgeven worden. De soort beantwoordt overigens aan de volgende kenmerken:

„verspreid en aangedrukt behaard, stengel opgericht en vertakt, steunblaadjes vliezig, groenaderig, het vrije gedeelte lancet-priemvormig; blaadjes groot, langwerpig of lancetvormig, hoofdjes gesteeld of bijna zittend eivormig, bij vruchtrijpheid kegelvormig-langwerpig, de slippen van de aangedrukt behaarde kelk zijn half zoo lang als de gele bloemkroon en lancetvormig-priemvormig, aan de basis drienervig, ten slotte half afstaand, bijna even lang als de klokvormige buis, de onderste slip echter langer, terwijl de keel door een harigen ring afgesloten wordt. ☉

Zij komt voor op de bouwlanden in Thracie, in weilanden rond Byzantium, in Syrie en bij Tripoli, voorts in Palestina, terwijl zij in geheel Egypte onder den naam *Bersyn* gekweekt wordt, ofschoon zij daar niet in 't wild wordt aangetroffen.

De soort kan licht verwisseld worden met *T. supinum* en *T. Carmeli*, van welke zij zich onderscheidt door den vorm der vruchtkelken en aan de basis drienervige minder stevige kelkslippen.

Vicia pannonica Jacq. β . *purpurascens* onderscheidt zich van de hoofdsoort slechts door de purperen bloemen en de iets grootere zaden.

Sedum oppositifolium Sims. Stengels onderaan neergebogen, wortelend, behaard, bladen overstaand, eivormig-spatelvormig, lobvormig getand, spaarzaam van kleine haren voorzien; bloemsteel dicht, bloemen bijna zittend, kelkbladen lancetvormig stomp, bloembladen wit langwerpig-lancetvormig, iets aangespitst, tweemaal langer dan de kelk.

Zij komt vrij veel overeen met *S. spurium*, waarvan zij zich onderscheidt door de stompere bladen en de witte, breedere, minder scherpe bloembladen.

Afbeeldingen van beide planten komen voor in het Botanical Magazine, op tab. 1807 en 2370. Eerstgemelde afbeelding heeft echter gele helmknoppen, in onze exemplaren waren die steenrood.

Het is een plant uit den Caucasus en van Noord Perzie, waar zij rotsen bewoont tot op een hoogte van 4—8000'.

De planten boven op een muur te Thorn door de Heeren Goethart en Jongmans verzameld zijn natuurlijk tuinvluchtelingen. Niet alzoo de nu volgende plant:

Crithmum maritimum L. die wel reeds voor onze flora was vermeld, maar zijn indigeniteit slechts ontleende aan een opgave van David de Gorter, die de plant voor Zeeland aangeeft, waarna zij in alle latere Flora's als twijfelachtige soort is opgenomen. Als kustplant van Zuidelijker landen is het twijfelachtig of zij haar leven hier lang zal kunnen rekken. Een nadere beschrijving schijnt mij overbodig.

Prenanthes purpurea L.

Het geslacht *Prenanthes* onderscheidt zich door de weinig bloemige hoofdjes, het bijna kelkvormige omwindsel en den naakten bloembodem. De nootjes zijn alle aan elkaar gelijk,

iets driehoekig, zonder snavel en naar boven niet versmald. Vruchtpluisharen gelijk, in vele reeksen. Het zijn hooge overblijvende kruiden. De soort *purpurea* kenmerkt zich door den gladden, onbehaarden stengel, die zeer vertakt is en in een wijde pluim eindigt. De bladen zijn vliezig, van onder blauwgroen, spits, de onderste eivormig en langwerpig, getand of bochtig, in den gevleugelden bladsteel versmald; de bovenste met afgeronden voet geoord langwerpig en lancetvormig, gaaf; de pluimen der onderste takken okselstandig, alle vertakt, de zeer dunne bloeistelen korter dan het smal cilindervormige, knikkende, vijfbloemige hoofdje; de bladen van het zwartwordende omwindsel zijn iets gekield; de buitenste eivormig-langwerpig, de binnenste lijn-lancetvormig. De bloempjes zijn purper, de nootjes witachtig, glad, aan den voet iets versmald, aan den top afgeknot, een weinig samengedrukt, aan de bolle rugzijde zwak 2—3 nervig, aan de buikzijde gekield; vruchtpluis wit.

Zij bewoont boschrijke berghellingen en komt voor in Midden- en Zuid-Europa, van Frankrijk en Midden-Duitschland tot aan Midden-Rusland.

Het ingezonden exemplaar kenmerkte zich door een slechte behandeling bij het conserveeren, zoodat een beter specimen gewenscht blijft.

Anchusa officinalis L. form. *ochroleuca* onderscheidt zich van het type door de gele bloemen en ook door de zachtbehaarde, iets teruggeslagen bladen. Volgens Boissier is deze vorm dezelfde als *A. ochroleuca* M.B., die echter door andere kleinere verschillen afwijkt.

Cephalanthera pallens Willd. (*C. grandiflora* Bab., *Serapias grandiflora* L.) is waarschijnlijk slechts ten deele een nieuwe indigene. In den Prodrromus toch komt op bl. 342 voor de vermelding van *C. ensifolia* Rich., gevonden bij Valkenburg uit het herbarium van Franquinet.

Van den Bosch moet die plant gezien hebben; zij ontbreekt echter in ons herbarium. Het blijkt echter dat *C. ensifolia* en *C. pallens* betrekkelijk weinig verschillen en vooral in gedroogden staat zeer op elkaar gelijken, zoodat v. d. Bosch deze verschillen kunnen ontgaan zijn. Het eerst dat wij met *Cephalanthera* in ons land weder kennis maken is door het exemplaar dat Dr. Goethart in 1896 verzamelde in een dennenbosch bij Gulpen, dat hij ook toen als *C. ensifolia* determineerde. Bij vergelijking bleek dit exemplaar nu echter te zijn *C. pallens* en de verschillende groeiplaatsen, die ik van deze plant dit jaar op het spoor kwam, bewijzen dat de plant in de omstreken van Valkenburg lang niet zeldzaam is. Zij draagt er den naam van Boschlelie. Toch blijft het mogelijk dat ook *C. ensifolia* in die streken voorkomt, zoodat ik hier de kenmerken van beide planten naast elkaar wil stellen.

C. ensifolia.

Rhizoom horizontaal met talrijke wortelvezels;

stengel gevoord, recht, sterk bebladerd;

bladen tweerijig, schuins afstaand, lancetvormig spits, de bovenste lijnvormig;

aar wijd, dikwijls veelbloemig, glad;

schutbladen eivormig, spits, klein, veel korter dan het vruchtbeginsel;

bloemen sneeuw wit, de lip aan den top met gele vlek;

buitenste bloemdekbladen lancetvormig, spits, de binnenste elliptisch, stomp;

C. pallens.

Rhizoom kort met talrijke wortelvezels;

stengels gevoord, over de geheele lengte bebladerd;

onderste bladen eivormig, en langwerpigeivormig, spits, de bovenste langwerpige-lancetvormig, de onderste tot bladscheeden verarmd;

aar wijd, dikwijls weinigbloemig;

onderste schutbladen lancetvormig langer dan de bloemen, de bovenste lijn-steelvormig, iets korter dan het vruchtbeginsel;

bloemen bleek geel, lip van binnen geel;

bloemdekbladen alle langwerpige, stomp;

lip korter dan de buitenste dekbladen, niet gespoord, bijna cirkelrond, bij de aderen iets gekamd, naar het midden samengenepen-drielobbig met driehoekige schijf, die in het midden het breedst is, stomp met klein opgezet spitsje.

Komt voor in Midden- en Zuid-Europa, van Noorwegen en Denemarken tot Zuid-Rusland, den Ural en Marocco.

lip korter dan de dekbladen, niet gespoord, eivormig-cirkelrond, bij de nerven kamvormig getand, naar het midden samengenepen-drielobbig, met hartvormig-driehoekige schijf, die in het midden het breedst is, stomp.

Komt voor in Midden- en Zuid-Europa, van Engeland en Denemarken tot Zuid-Rusland.

Gagea spathacea Salisb. behoort met *G. arvensis* tot de afdeeling, waarbij de wortel uit twee door een gemeenschappelijk vlies ingesloten bollen bestaat. De grondstandige bladen komen ten getale van twee voor, die lijnvormig of draadvormig zijn. Zij is het meest verwant met *G. saxatilis*, onderscheidt zich echter door de volgende kenmerken:

wortelstandige bladen smal-lijnvormig, naar beneden draadvormig toeloopend, naar boven lang toegespitst; bovenste bladen zeer klein, lijnvormig, bijna borstelvormig, alleen het onderste grooter, met breedden grond scheidvormig-stengelomvattend; bloemdekbladen lang- lancetvormig, stomp.

Zij komt plaatselijk voor, in weiden en in vochtige bosschen.

Muscari tenuiflorum Tausch. is van *M. comosum* onderscheiden door het buis-cylindervormige bloemdek dat 3—4 maal langer is dan zijn doorsnede, terwijl bij *M. comosum* het bloemdek kort cilindervormig is of eivormig-klokvormig, terwijl het slechts 2—2½ maal langer is dan de doorsnede. Hier zijn de onvruchtbare bloemen lang gesteeld.

De bijzondere eigenschappen van *M. tenuiflorum Tausch.* zijn:

bladen smal lijnvormig, schuins afstaand; bloeistengel recht en bijna even lang als de bladen, tros lang cilindervormig;

bloemstelen horizontaal of iets neergebogen, korter dan de bloem; bloemdek reeds hierboven beschreven, onvruchtbare bloemen talrijk, in een dichte en lange aar, voorzien van lange en smalle els-knotsvormige, afstaande of neergebogen stelen, die even lang zijn als de bloemen.

De plant komt voor in Oost-Duitschland, Oostenrijk en Hongarije.

Muscari comosum Mill. bezit lijnvormige, gegroefde, schuin-afstaande bladen die den rechten bloeistengel in lengte evenaren of overtreffen; bloeitros verlengd kegelvormig of cilindervormig, los, bloemstelen horizontaal uitstaand; bloemdek der vruchtbare bloemen donkerbruin, aan den voet versmald, aan den top een weinig klokvormig, tweemaal langer dan de middellijn; top der inflorescentie onvruchtbaar, kort tuilvormig, met opgebogen bloemstelen 3—4 langer dan de kleine paarse elliptisch-knotsvormige bloemen.

De plant komt voor in geheel midden en zuid Europa, van België en Midden Duitschland af tot de Donau-streken en Rusland en in Noord Afrika.

Over mijn twijfel omtrent *M. tenuiflorum* heb ik reeds hiervoor gesproken; eene beslissing kan slechts door voldoende materiaal verkregen worden.

Aan het einde van mijn taak gekomen, hoop ik dat ik een volgend jaar even rijke stof moge vinden om der Vergadering mede te deelen, als een getuigenis der medewerking van ieder der leden afzonderlijk.

Met mijne beste wenschen voor den bloei der Vereeniging eindig ik mijn verslag.